

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyititéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk
 összeköttetésben levő hird. írók
 arányában részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.
 SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.
 FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

Az új hadikölcsön jegyzését
 mindenki hazafias kötelessé-
 gének ismerje!

Uj hadikölcsön.

A magyar állam újra polgárainak
 áldozatkésztségét kéri, hogy azokat a
 kiadásokat, melyeket a hadiállapot, a
 katonák és hozzátartozók ellátása s az
 állami rendnek zavartalan fenntartása
 ró reá, minden akadály nélkül fedez-
 hesse. A pénzügyi kormány új hadi-
 kölcsönre intéz felhívást a nemzethez.
 Az első nemzeti hadikölcsön szép si-
 kere megalapozta az ilyen irányú és
 célú állami hitelgények kielégítésének
 sorsát. Ma már mindenki tisztában van
 azzal, hogy az államnak nyújtott hitel
 sokkal biztosabb bázisokon nyugszik,
 mint bármilyen más elhelyezése a tö-
 kének; — jövedelmezősége nagyobb,
 mint a takarékpénztári kamatozás s
 egyuttal hazafias lépés is, mert a
 háboru nagy dimenziói között kétség-
 telenül az biztosítja legjobban a harc-
 téri sikereket és ha a pénzügyi kor-
 mány a legnagyobb könnyűséggel, min-
 den pénzügyi eshetőségre kézen tudja
 ellátni az állam szükségleteit.

Az a milliárd, amelyet az első
 szóra adott a haza oltárára a lelkes
 magyar nemzet, ragyogó tanubizony-
 sága volt lelkesedésünknek és törhet-
 tetlen bizalmunknak. Az első hadiköl-
 csön sikere még minket magunkat is
 meglepett, olyan hatalmas megnyilván-
 ulása volt az szilárdnak bizonyult
 gazdasági szervezetünknek.

Hazánk kormánya most újra fe-
 lénk nyújtja kezét. Szava megint a
 nemzetnek szól, amelyet hűnek, kitar-
 tónak és áldozatkésznek ismert meg.
 Örülünk, hogy megfoghatjuk a felénk
 nyújtott kérő kezét és adhatunk neki
 mindent, mert hiszen ez a minden ami
 jövendőnk feltétele.

A háboru elnyeli a milliárdokat,
 de a milliárdok nélkül a háboru el-
 nyelne bennünket. Mi pedig élni és
 fejlődni akarunk; mert életképesek és
 erősek vagyunk.

Kilenc hónap gigászi küzdelmeit
 dicsőségesen meg tudtuk állni a bor-
 zasztó tulerővel szemben; vitéz kato-
 náink biztosították nekünk a magyar
 földet, letörték az oroszot, megalázták
 az ellenség gőgjét és visszaverték az
 ellenséget hazánk határaitól. Ez a
 tudat bizalmat kelthet bennünk a vég-
 leges sikerre, a diadalmas győzelemre is.

Ennek a bizalomnak kell megnyi-
 latkoznia most is, amikor a kormány

az új hadikölcsönt kéri a nemzettől.
 A kormány ezen új kölcsönben hasonló
 feltételek mellett kínálja a tőkének két-
 ségtelen előnyeit.

Hisszük, hogy a nemzet minden
 polgára, nagy és kicsi, most is lelke-
 sedéssel bocsátja rendelkezésre álló,
 megtakarított vagy félretett pénzét a ha-
 zafias célra, amely a haza megmentését,
 fegyvereink diadalát biztosítja számunkra.

Az új hadikölcsön aláírásánál szol-
 gálgjon például hű szövetségeseink, a
 német birodalom, amelynek lakossága
 a második hadikölcsön alkalmával
 kilenc milliárdnál többet — az első
 hadikölcsönnek kétszeresét — bocsá-
 totta a kormány rendelkezésére. Buz-
 dítson minket a németeknek ezen fényes
 példája. Értsük meg teljes mértékben
 és kövessük e példa alapján a kormány
 hívó szózatát, amely a nemzeti áldo-
 zatkésztséget szólítja ismét életre.

Nem hisszük, de nem is szabad
 hinnünk, hogy a magyar társadalom
 az első hadikölcsön jegyzésével kime-
 rült. A befizetett milliók a gazdasági
 élet csatornáin visszaszivárogtak vagy
 vissza fognak szivárogni és csakis ide
 folynak az összegek vissza, hiszen a
 kamatok sem mennek a külföldre, ha-
 nem itthon termékenyítik a gazdasági
 életet. Az új hadikölcsön nem új teher,
 hanem csak további áramlása a pénz
 folyamának s ha egyénenkint egyesek
 talán nincsenek is újra abban a hely-
 zetben, hogy a kölcsönt aláírassák,
 maga a nemzet pénzügyi szolgáltató
 képességének teljes birtokában van.

Mi talán nem adhatunk annyi mil-
 liárdot a kölcsönre, mint a németek;
 de bőven adhatunk.

Ha eloszlatjuk a pénzügyekben
 járatlan népnek azt a bizalmatlanságát,
 amely a hadikölcsönrel szemben neta-
 lán jelentkezik és ha megértetjük a
 néppel, hogy a milliók látják el bőven
 és minden irányban vitéz seregeinket
 a szükségességekkel s ezek a milliók
 termik nekünk a jó híreket, a biztató
 győzelmeket és a várható diadalt, —
 teljes hittel és megnyugvással lehet
 bizni benne, hogy a második nemzeti
 kölcsön méreteiben még impozánsabb
 lesz, mint az első és sikerével méltóan
 fog csatlakozni ahhoz az áldozatkész-
 séghez, amellyel a német birodalom
 ellenfeleit — közös ellenségeinket —
 annyira meglepte.

Bizalommal, a győzelembe vetett
 hittel tegyük pénzünket a haza keze-
 ibe. Mutassuk meg az egész világnak,
 hogy a magyar nemzet léte törhetet-
 len. Az újabb hadikölcsön aláírása el-
 sörendű hazafiai kötelesség is, amelyet
 minden erőnkkel kell teljesítenünk.

A világháború csalódásai és meglepetései.

Írta: Karafiáth Márius dr

Folytatás.

Mig pedig a nagy háború eképen meg-
 lepetésekkel és csalódásokkal kezdődik és
 folyik, az entente-hatalmak csálhatatlan
 meggyőződés várakozásával néznek a két-
 felől szorított központi hatalmakra túl-
 nanról támadó szövetséges társ győzelmes
 előretörtetésének elebe. Az oroszok lesik-
 várják, mikor kelnek már át a szövetségeseik
 a Rajnán, mikor nyomulnak Hamburg felől
 is Berlinnek? Ezek meg még türelmetle-
 nebbül lesik-várják, mikor jelenik meg muszka
 cimborájuk a Spree melletti világváros előtt,
 miként azt a közös haditanácsban előre
 megállapították.

Várakozásuk egyre feszültebb, türel-
 metlenségbe csap át és egyre izgatottabb lesz;
 majd egymásban való kölcsönös csalódásá
 fokozódva végre egymással való kölcsönös
 elégedetlenségé nő.

A hatalmas kiterjedésű, 170 vagy még
 több millió lakosú orosz kolosszus mil-
 liós hadserege, melyről azt hitték, ha egy-
 szer megindul, végig is sodorja monarchi-
 ánkat és a német birodalmat mint a lavina:
 rohamában megállítva, ime már kilencedik
 hónapja, hogy Galiciában és Keletporosz-
 orszáig határainál megfensiklett, harcossai
 százezrivel és százezrivel pusztultak. A
 monarchiáról bebizonyult, hogy még nem
 haldokló beteg; katonája több van, mint
 ahogy gondolták; harcossai hősek, akik
 tudják, hogy hazájuk és saját maguk csa-
 ládi, egyéni sorsa egybeforrott; a magyar
 katona ismét rettegésbe ejti az ellenséget.
 Ezzel a hadsereggel a buta tatár gőg, a
 kancsukával tüshalálba kergetett milliónyi
 szegény muszik-lélek nem állhatja a ver-
 senyt, ezt nem lehet csak úgy a kozák-
 dárda hegyére tűzni.

És mig a mi hőseink újra meg újra,
 véres fejjel verik vissza az elöretolakodó
 vad muszka tömeget: a német-orosz hatá-
 ron ágyúfüst gomolyai között, mint Jupiter
 az Olympos felhői közül, kiemelkedik egy
 hatalmas, mythosba való herosi alak:
 Hindenburg. Lángeszének seregeket hipno-
 tizáló, ellenállhatatlan erejével a mazuri
 tavak közé csalja, kényszeríti a cár élite
 csapatjait és posztorjává zúz egy nagy
 sereget, melyből csak fogolyban több mint
 100,000 harcost tesz ártalmatlanná. Északi
 cimborájuknak ez a tehetetlensége keserű
 csalódás volt a másik két szövetségeseink,
 kiket azóta annak részéről újabb és újabb
 hasonló csalódás ér. Hiszen nemrég, február hó
 közepétán, ugyanott, ismét 100,000
 oroszot fogott el ez a lángessű hadvezér!

Az egyik beteg ember tehát — az
 entente legnagyobb sajnálatára — még élet-
 erősen bizonyult. Ugyanerről tesz most

tanubizonyságot az a másik beteg ember is, akit már halófélben levőnek hittek. Törökország a rá nézve szerencsétlenül végződött Balkán háború óta bámulatos erő kifejtéssel újra szervezkedett. Ereiben új, életőbb vér keringése indult meg; államférfiúi éraik, tudják, meggyőződésük, hogy itt a nemzeti feltámadás napja, melyet ha elsurranni hagynak, hazájuk lassú kimulása elkerülhetetlen. Törökország szembezáll legrégibb, legszívósabb, legármányosabb, legkérlelhetetlenebb és ezért leggyűlöltebb ellenségével. Megtámadja a Fekete tengeri orosz flottát, bombázza az orosz kikötőket és nyomul a Kaukázus felé. Törökország tudja, hogy ez a háborúja neki a lét vagy nemlét kérdése. A szultán kibontja hát a próféta sászlóját. És ime keleten, nyugaton, délen, északon: Afrikában, Ázsiában, Oroszországban, amerre csak mohamedán van, megindul az islam a kalifa hívására. És egy másik török hadsereg megtámadja Angliát Egyiptomban. Angliát nem érheté baljósatöbb meglepetés. Afrikai gyarmatai, a kínesek India, Egyiptom az indiai vizekre vezető tengeri út kúcsa: kockán forog. Afrika északi partján a francia rabiga ellen kel fel a mohamedánság. Pedig Marokko, Algír, Tunis megtartása Franciaország egyik létfontósága. Amit az entente hatalmak perfid diplomáciája Németország végpuaszulására eszelt ki, az most rájuk nehezedik az aggodás szivetszorító súlyával: „két ellenség kétfélel szoritja” immár őket is.

Es a nagyjelentőségű, keserű meglepetés azonban még nem az utolsó. Anglia annak gögös tudatában, hogy ő a tenger ura, el akarja zárni Németországot a tenger felől is és annak gyermekeit, asszonyait, venjeit éhbálálra akarja kárhoztatni. De ez, igaz ügye és erseje érszetében nem esik kétségbe. II. Vilmos császár, Grey és Churchill gögös fenyegetődéseire még tél elején férfias komolysággal kijelenti, hogy tart ő még készen meglepetést Anglia számára*.)

II. Vilmos császár, kiben őse II. (nagy) Frigyes vasakarattal párosult lángesze újra feltámadt, svavának állt. Nagybritanniát, a századox óta ellenségnek megközelíthetetlen szigetországot a saját partjain támadja meg; bombáztatja kikötő városait. Január 24-én nyílt tengeren száll szembe a brit flottával. Es szám és minőségre nézve felülmúlja a németet. Saját partjaihöz közel támad. A csata eredménye mégis az, hogy az angol hajóraj kénytelen az ütközetet délfelé abbahagyni és a honi partokhoz visszateretni. Bármint tagadja is az angol admirális: ebben a tengeri csatában a németek súlyos károkat okoztak az angol hyperdreadnoughtoknak és mély csorbát vágtak az angol tengerész presztízszen.

Most pedig, 1915. évi február hó 18.-tól fogva a németek zárják el a külvilágtól Angliát. Sir Arthur Conan-Doyle**.) látomása, Nagy-Britannia veszedelme, válóvá lesz. A kiéhesztetés réme azokra fordul most vissza, akiknek lelketlensége azt fölödésté. Anglia tenger alatti blokádjá betetési ast a sok meglepetést, melyet a számára gyöngébb német haditengerészet az eddig hatalmas, legyőszhetetlennek vélt angol flottának okozott. Bármennyire gonyolódjanak is Ang-

liában a német fenyegetésén, ennek mégis nagy hatása volt az egész világra. „A németek — mondta egy kopenhágai lap — egész Angliát robbanó aknákkal akarják körülkeríteni. Lehet-e ennél nagyobb gúnyt űzni a tengerek urából? Ha ez lehetséges, úgy február 18. az angol világuralom utolsó napja.” Csakugyan úgy lesz-e? Nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy a semleges államokban, az angol zászlócsínyre visszavágó német tengeralatti blokádd ellenére is, határozottan angolellenes hangulat kerekedett felül. Még az északamerikai Egyesült Államok érzelmei is kezdtek Németország felé hajlani. Ez a hangulatváltozás nagy és oly erkölcsi előnye a központi hatalmaknak, mely előbb-utóbb anyagiilag is érezhető hátrányára lesz az entente-nak. Ez tehát itt is családott.

A családásokban igen gyakran megnyilatkozik a sors ironiája. Ez pedig kegyetlen vagy legalább is keserűen fanyar. Sir Eduard Grey a háború előestéjén az angol parlamentben kitejtette, hogy az angol kormányt a háborúban való részvevésre az a meggyőződés indította, hogy „a harcban való részvétel alig jár több gazdasági kárral, mint a semlegesség (1)“ Anglia ennek a ledér kalmérokodásnak nagy is megfizette az árát. Csalódott. A hadi célokra fordított óriási költségen felül eddig meg sem becsülhető óriási anyagi értékei sülyedtek a tenger fenekére. Ez az állam háztartásában, a magánosok s az üzleti vállalatok vagyoni mérlegében érzékenyen, sőt végzetesen nyilvánuló veszteség nagy visszahatással van az angol nép gondolkozására és hangulatára. Az angol nép annak tudatára ébred, hogy vezetői realitásában családott, hogy erre a háborúra nem volt szüksége. A tőke megingott, léte veszélyben forog, emberei kezdenek szüglódni. A munkásság munkaszünetelével fenyeget; a sajtó s a parlamenti szólás-szabadság nyíltan bírálgatja már a kormány eljárását és Kitchener lord két milliós brit hadserege sehogyan sem toborzódik össze. Ez nagy családás, keserű és végzetes családás.

Es ennyi számottevő, családásos meglepetés után, mely az ententeot érte, ime előtérbe nyomult a japán-kinai összetűzés. Az élelmes Japán, Anglia példájára, szintén a szavarasnon akar halászni. Japán mandzsuri sikerei nyomán aggodalommal nézte Kína ébredését. Neki terület kell, hogy terjesszékdhessen, mert a szigetország már régen szűk lett neki. Ha Kína öntudatra ébred, Japán nem mérkőzhetik vele, terjesszékési tervei mindenkorra meghiusultak. Ha Japán most, midőn Európa annyi anyagi és emberi értéke vessendőbe ment és épen ezért Kína Európától segítséget hiába várna, a kínálkozó alkalmat elszalasztja: Ázsia szárazföldjére irányuló vágyait, terveit talán soha többé ki nem elégítheti, meg nem valósíthatja.

Ámde Kína belecsik Anglia, Oroszország, de még Franciaország érdekkörébe is. Anglia és Franciaország ázsiai birtoklásait, Oroszország Indiára irányuló törekvéseit soha komolyabb veszedelem nem fenyegetheti, mint ha Japán kínai terveit most megvalósítja. Amikor Japán növekedő hatalmának túlsúlyával érvényt szeresheet annak az új Monroe-féle elvnek, hogy Ázsia az ázsiaiaké: Anglia világhatalma a csöndes Oceanban összeomlott, Oroszország indiai álmainak mindenkorra vége. Japán mozgolódása annál inkább döbbsentette meg Angliát, mert ez Japánt eddig

szövetségeseének tudta, akivel neki épen Kinára vonatkozólag szerződéses megállapodása van. Es ezt a megállapodást Japán most, úglátszik, már idejétmúltnak tekinti. Az a perfid politika, mellyel Anglia a gyarmatait más hatalmaktól elharácsolta, most ime meglepetésszerűen őt magát is végzetesen sújthatja.

Mindehhez járul végre — most — a Dardanellák és a Kárpátok ostromának kudarca. Ellenségeinknek ez az újabb, kettős családása számításukon kívül esik. A Konstantinápolyba és a magyar gabonatermő Alföldre vezető utakat nem bírták egykettőre hatalmukba ejteni. Eddigi kísérleteik itt is, ott is meddők voltak. Anyagi káruk eszéken a vállalatokban óriási, az erkölcsi még nagyobb presztízsükön itt is, ott is nagy csorba esett. Az a kudarca, amelyet az entente-hatalmak a magyar havasok ormán és a török tenger síkján egyaránt vallottak, újra megingatta egymásba vetett bizalmukat. Lejebb szállította tekintélyüket, főleg Oroszországot a Balkán népei szemében. Ebből pedig a központi hatalmaknak csak hasznuk lehet. Prsemysl elestét az entente örömiriadallal fogadta, mert azt hitte, hogy ezzel a várral Budapest, Bécs és Berlin is megnyílik győztes seregeinek: és ime ez a remény hiu volt. Prsemysl, a Kárpátok, a Dardanellák eddig csak családást okoztak ellenségeinknek.

* * *
Folyt. köv

G y á s z .

Nem! ne karoly át,
Ma vérzik a szívem.
Nem szonjazom rád!

Es ne vonj az öledbe,
Ma boros a lelkem.
Messez szálit a kedve.

Csak menj el csendesen,
Ma könnyel gyászolok.
Mert meghalt hősi harcban
Az első kedvesem

Ha tudnám, hol a sirja?
Virágot vinnék rá
Imádkozva, sirva;

S beszélgetnék vele,
A sir volna lelkünk
Találkozó helye.

Megkérdezném tőle:
Mitől szünt meg ifju élte?
Kard vagy golyó érte?

Oh, de meggyászolnám,
Egyszerű fejfáját
Csókkal telezörném.

S nem gondolnék másra,
Csak a vigasztaló
Nagy föltámadásra.

Zalay Masa.

Üzennek a holtak.

A muszka sirokból üzennek a holtak,
Kik szütya anyáknak hős fiaí voltak,
Üzennek a lányoknak, az édes anyáknak,
A fűszek alján az árva tanyának:
Hűdeg temető az orosz csatátér,
Vezér Csaba útján mind, mind hazatér.

A muszka rögök közt a téli vihar sir:
Virágtalan itt a sok árva magyar sir,
A lányoknak, anyáknak bús könnye se mossza,
Kopár kicsi halmok durván letaposva.
A muszka sirok mind vabszolgapadok,
De mind e halottak hősök, szabadok.

Srapnel tizedelte meg a regimentet,
De muszka rögök közt egy se pihenhet!

*) Dünkirkheat a németek most 32 kilométer távolból bombázzák!

**.) Lásd: Sir Conan-Doyle: Nagy-Britannia veszedelme. A Magyar Könyvtár 756. számú füzeté.

Üzennek a sírból, mely vérték issza,
Hogy már jön a holtak vilé hada vissza,
Hogy álljanak őrt a Kárpátok alatt,
Amerre a muzika gyávin kiszaladt.

Üzennek a holtak: várják, ne borulval
És könnyel a szemben, de cserkoszorúval:
Övék a régének tündérbirodalmá,
Itt lesznek a szívbén, itt élnek a dalba'
Arany meseország, hős mind odajut,
Tündérpalotáján nyíssák a kaput.

Üzennek a holtak: készüljön az ország,
Békét a sírnak már sorba bogozzák,
S a lélek eloldja láncát a halálnak;
A néptelen hősök mind hazaszállnak,
Emlékeztetnek áldozzon a szív
S lépünk a nyomukba, ha a haza hív.

Hersék János.

Az orosz nép története és világhatalmi politikája.

Folytatás.

Ezt a jogcímet szerezte meg népének Vladimir a keleti kereszténység felvételével s a keleti műveltség inaugurálásával. Maga egyszerre buagó keresztény és, aki el-távoítja pogány-módra szerzett nejeit s hű marad görög feleségéhez, imádkozik, vezet, fél a büntől, esrével hajítja be népt a Dneperbe s Görögországból erőszakkal hozott papokkal ott a parton végezteti a keresztelés szertartását, aztán e tömegkeresztelés után templomokat, kolostorokat épített s Kievet a keleti kereszténység második fővárosává jelöli ki. A nagy erővel megkezdett reform-művet utódja: N. Jaroszláv folytatja és fejezi be, ki "alig tud elég görög művészt kapni templomai fölékésítésére s elég görög papot a szentségek kiszolgáltatására." Kiev városának nagyságát, szépségét s 400 művészettel épült templomát a nyugati írók bámulattal említi.

Oroszország reformátorai az idők távlatából óriásoknak tűnnek fel. Nagyobbaknak, mint kortársaik, a mi Gézánk és Szt. Istvánunk. Nem azért, mintha egyáltalában bármelyik is nagyobb éss, nagyobb lélek, vagy politikai tekintetben nagyobb egyéniség lett volna, hanem azért, mert az emberi szenvedelmek óvadása erősebb mértékben él bennük, nagyobb a mijük, melyben élnek, működnek és nagyobb a cél, melynek szolgálatába őket a történelem állította. Géza fejedelmünk és Szt. István, mindkettő öntudatosabb államfértu, mint Vladimir, vagy Jaroszláv, de mindkettő sokkal európaibb, semhogy óvadásukkal az emberi átlagból oly mértékben emelkedhettek volna ki; Géza és Szt. István néhány százszori főből álló nemzet élén sokkal kisebb helyet töltenek be és sokkal kisebb eszközökkel rendelkeznek, mint amazok, akik a már akkor több milliónyi orosz nép fejedelmek voltak; Géza és Szt. István politikai feladata az volt, hogy nemzetük állami létét megalkossák és biztosítsák; Vladimir és Jaroszláv, mint egy eljövendő szláv világhatalom széles alapjainak lerakói tetszelegnek a világtörténelemben. Egyéniségükben nem látszik tetteik tudatossága és inkább vad ösztönükből cselekesnek, de mintha éreznék, hogy amit tesznek és alkotnak, az történelmi tett és a történelem számára szóló alkotás.

A magyar nép elég gyorsan értette meg nagy államfértuainak: Gézánk és Szt. Istvánnak politikáját; az orosz nép csak lassan fogadta el azt a törekvést, melyet reformátorai nagy erővel üstek, de maguk sem értettek eléggé.

N. Károly felújította a Nyugatrómai császárságot frank alapon. Megismételte ezt mástól számad mulva N. Ottó német alapon s amikor az orosz nemzet nagy államreformátorai élnek, fennáll a németrómai császárság, sőt II. Konráddal és III. Henrikkel újabb megerősödés útjára jutott. De ahhoz, hogy N. Károly és N. Ottó a nyugati császárságot felújítsa, az kellett, hogy ez a császárság előbb összeomljon.

A Keletrómai birodalom és császárság azonban még fenáll s így az idő nem késztette elő az alkalmat arra, hogy akár Vladimir, akár N. Jaroszláv azt poraiból új életre keltse. Ezt az alkalmat sürgetni, siottetni látszanak Vladimir és Jaroszláv elődjai, de sikertelenül, mert az orosz erő sokkal kisebbnek bizonyult, hogysen a magas kulturán nyugvó görög császárságot bárcsak meg is ingathatta volna. A történelem rythmusa tehát nem csendült össze egy közös rimbén: a keletrómai birodalom Lukásában és orosz alapon való új életre keltésében.

És nem csendült össze ez a rythmus az egész középkoron át és nem csendült össze napjainkig, mert bár a görög birodalom 1453-ban megbukott, azt az orosz népek orosz alapon új életre keltenie máig sem sikerült.

Az alkalom és lehetőség erre nagyon későn jelentkezett, akkor t. i., amikor már az orosz nemzet tehetetlen volt önmagával is.

N. Jaroszláv halála után az egységes orosz birodalom részekre szakadozott, töredezett, kisebb-nagyobb fejedelemségekre bomlott, melyeknek száma az örökösödés szerint változott. Egy orosz történetirő 64 rövidebb, hosszabb ideig tartó fejedelemséget emlit és 293 fejedelmet számlál össze, akik az egyes orosz uradalmak felett versengtek, végeláthatlan polgárháborukba sodorván az egész országot, mialatt az egységes Oroszország szimbóluma, maga a főváros, az orosz városok anyja: Kiev is megbukott.

És ilyen szűllött állapotban találja az orosz nemzetet a XIII. század elején a mongolok betörése. Ez a szörnyű vihar, melynek utolsó hullámai 1242-ben hazánkon törtek meg, a részekre szakadozott Oroszországot rettenetesen elpusztította. És nem tudott talpra állni a szerencsétlen országot a mongolvész után sem, mert a mongolok Oroszország testéből alakították a Kárpátoktól a Volgáig terjedő Kipcsak-birodalmat, honnan a mongol arany-horda csaknem a XVI. századig uralkodott az oroszok felett. Talán ez alatt az évszázadokon át tartott mongol-járom alatt fejlődött ki az orosz népből egyrészt az a határtalan szolgaság, mely a legnagyobb durvaságot is eltűri, sőt éppen ez képes kormányozni, másrészt az a minden untalan árulásban és lázongásban kitörő bizalmatlanság, mely az oroszok egész ujjbkkori történetét színezi.

A mongol iga alatt minden politikai ábránd, mely az orosz népet valaha lelkesítette, szertefoszlott. Nincsenek már az orosz fejedelmeknek Konstantinápolyra törekvő aspirációi; a nép a vallásnyujtotta vigasztalásban keresi boldogságát. Buzgó szerzetesek tömegesen zarándokolnak el Konstantinápolyba, sőt sokan Athos-hegyére is. Képzeltet tehát az az elkeseredés, amikor 1453-ban Konstantinápoly is a hitetlen török uralma alá került.

Azonban a kipcsaki arany-horda uralma sem tartott örökké. S amely mértékben hanyatlak a mongol khánok hatalma, mely

előtt az orosz fejedelmek csak földön csuszva mutatkozhattak, olyan mértékben bontakozik ki a moszkvai fejedelemségből Kelet-Oroszország, mely egyre több és több fejedelemséget kapcsol magához. III. Ivánt tartják az oroszok újra-egyesítőjének, bár ő csak betegezte az egyesítés munkáját. Az ő uralkodása alatt szűnt meg 1480-ban az arany-horda birodalma is, melynek nem éppen dicsőséges legyőzése az ő nevéhez fűződik. Ő vezeti be a most már egységes orosz nemzetet az új korba, ő kezdett új életet nemzetével, de a századokon át tartott roppant pusztulás, politikai és erkölcai hanyatlás után mindent ott kellett kezdenie, ahol hatodfél századdal ezelőtt Vladimir és Jaroszláv kezdtek. Csak hogy öneki egy minden nagyra képtelen, slázatos, képmutató, álnok és árulásra kész nemességgel és teljesen tudatlan néppel kellett az ujjkori Oroszországot megteremtene. Nemeseinek, papjainak nyilvános megkorbácsoltatása, a lázongók kivéggetése rejtgette tette nevét. De Oroszországnak ismét nevet szerzett az európai diplomáciában, sőt azzal, hogy feleségül vette az utolsó görög császár unokahugát, Palaeolog Zsófiát, bizonyos jogcímet szerzett a keletrómai császárság felújítására is. Rég feledésbe merült nemzeti ábrándok mutatkoznak tehát ismét a valóságosság fényében.

Ezt a jogcímet örögebitette unokája: Rettenetes Iván. Ez így okozott: anyja, Palaeolog Zsófia által tagja a bizanci császár-családjának, egyik öse Vladimir Monomachos által rokonságban van Konstantinos Porphirogenitussal, Nagy Constantin által magával Julius Caesarral; Konstantinápoly a második Róma volt, de Konstantinápoly utódja: Moszkva, ez pedig az ő székvárosa.

Felvette tehát a császári címet.

Az orosz fejlődés két perioduara oszlik. Az első a középkorra, a második az ujjkorra esik. Közül van az ötödfélszáz évig tartó szétdaraboltság és a három százados mongol uralom.

Mindkét periodus görög hatással kezdődött s görög hatásra vett világpolitikai lendületet. Mindkét lendületnek a szonyi kéz, vagy egy-egy asszony megjelenése adott lökést, amint, hogy az orosz történelemben általában igen nagy szerep jut a szerelemnek s a női szensialításnak.

Kezdődik az első korszak Olga fejedelmünk Konstantinápolyba való titkos leutazásával, a kereszténységre való áttérésével s vele a keleti kereszténységnek az országba való lassu bessivárgásával. Unokájánál, Vladimirnél, az államvallás megválasztásában főleg nagyanyja példája volt a döntő. Ennek hatásképp jelentkezik Vladimirnek az az elhatározása is, hogy a görög császári udvarnál kopogtasson keresztény feleségért. Ettől fogva az orosz fejedelmek nemzetükkel egyetemben a görög kultúra hatása alá kerültek s a görög császárság örökösének érezték magukat. Ezen aspirációnak véget vetett ugyan az állam szétdarabolása, mielőtt az kifejldött volna, de III. Ivánnak Palaeolog Zsófiával, a görög császárok ivadékával történt házassága az új korban felélesztette a régi aspirációkat és régi politikát. És ezzel kezdődik az orosz fejlődés második korszaka.

(Folyt. köv.)

Adakozzunk a Vörös-kereszt Egyesületnek!

Egy pepita noteszból . . .

Április tizenkilencedike van.

— Ilyen szép napunk még nem volt, — mondja mellettem egy öreg harcos és nagyot lélekezett hozzám.

Asz Isten drága napja ragyogva, melegen tűz alá az égről. Szolgálatban vagyok; rem régen váltoitak fel; most egy padocskán élvezem a pihenés örömeit. Istenem, csak itt tud az ember igazán pihenni. És csak itt tud igazán örülni a tavasznak.

Milyen boldogan mondják itt egymásnak a katonák: — Talán már tavasz lesz! — Azt csak az érzi át teljesen, aki itt van.

Mert rettenetes e helyen a tél. A Kárpátok ormán még most is méteres a hóréteg; a trének kerékagyig süppednek az ut sarába; a lövészárkokban hidegtől vacog a osatár toga. Odahaza, hej odahaza az untagulihok bizonyára ibolyát, gyöngyvirágot tüznek már a gomblyukba és úgy ülnek ki Fertőre elé; a napos terrasszon kiterítik maguk előtt az újságokat és szivarosó, meg jó fekete kávé mellett olvassák, hogy mit csinálnak mi itt? Mit csinálnak a magyar katonák? . . .

Hát verik a muszkát alaposan . . .

Veres fejjel vonul vissza; sok foglyunk is van. Pár száz muszkát öt-hat katonánk kíséri; a muszkák itt-ott elmaradnak, hogy cigarettát, dohányt kérjenek a mieinktől és azután hűségesen visszasszaladnak a többi után. Dehogy maradna el, az egész háborus világért sem szökne meg csak egy is közülük. Boldogok, hogy foglyok tudtak lenni.

Találkoztam beteg orosz katonákkal, akik a mi kórházunkba igyekeztek; persze, mert innen már nem küldik őket a vágóhidra . . .

Kedves eset történt néhány nap előtt egy huszár főhadnaggyal. Ezymaga elfogott het muszkát. Maga előtt hajtotta őket. Egyszer csak egy falunál ellenséges tűzbe került a tiszt. Megsarkantuzta a lovát és igyekezett elvagtatni a veszélyes helyről. Amint nyargal, megiepetve veszi észre, hogy a szegény muszkák libogva szaladnak utána, nehogy elmaradjanak tőle. Úgy-e bár jellemző kis história az oroszok harci kedvére nézve!

Vizont számtalan esetet tudunk, hogy a fogságba került magyar katonák lefegyvereztek öreiket és bátran keréket odotak. Most vitéségi érem ragyog a mellükön.

Amde azért senki se gondolja odahaza, hogy az orosz — bár a harci kedve ilyen kicsi — nem jó katona. Úgyesek, találekonyak ők is; de hát lassan-lassan ezek is a masvünagra es a magyarországi foglytáborba masiroznak. (A derek huszonhatosok a napokban hatszázat fogtak el egyszerre.) Fegyvereiket szokerszamra számlítják treineink. Bizony nagyon sok avuit és kiölt fegyvert találnak közöttük, amelyekben lötyög a golyó; céba találni bajos velük.

Fődszínű ruhájuk nagy előnyükre szolgál. Úgy el tudnak rejtőzni, mint a nyúl a szántásban vagy valamely sárgöröngy mellett.

* * *

„Hová leltél, hová, ábrándok világa?”

— Kérdezi egyik híresebb vált szép dalában Szabolcska Mihály, a temesvári költőpap, — arra célozván, hogy az ifjúsággal együtt elröppent az ábrándos kora is. — Az ifjúsággal elszállt, — a háboru azonban visszahosta.

Este, mikor a sötét égboltról ragyogva néz le ráuk mi lílőnyi szem, az egyetlen, ami

— az anyai áldáson kívül — elkísért bennünket távoli utunkra, — összebujuunk, nézzük az ég csillagokat, mint otthonlevő kedveseinknek szép szemeit és hazagondolunk, a kárpáti nagy hegyeken tuzra, ahol éppen ezek a csillagok világítják be a fekete éjszakát, — így a közös gondolatok is itt találkoznak, cserélődhetnek ki a magas égbolton.

És bizonyára nem tévesztődnek össze. A gondolatok — a csillagok utján — bizonyára eljutnak oda, ahová kíváncsoznak. Biztosabban, mint a rózsaszínű levelesöblapok, amelyekből nagyon sokat láttam az ut sarába tiporva. Ezekre válasz már nem megy soha, de soha . . .

. . . Hó fehérlik a zöld fenyűkoszorús bérceken; alatta sok kicsi, szürke sátor, olyan egyformán sorakoznak egymás mellé, mint odahaza a fecskéfészék. (Itt nem láttam fecskéfészéket; mert nem igen vannak házak; feidutta az ellenség.) A sátrak előtt gyantaszagot terjesztve, sercege ék a fenyő; tábortűzök lobognak a hegyoldalakon; alattuk zakatolva, prüszkölve szagud a vasuti mozdony; a szemben levő hegyen ágyuk bömbölnék, a levegőben rémesen bug a granát.

— Ez hangosabbat szölt, — ez a miénk. Az oroszok távolabb vannak. Nem is tudnak előbbre jutni. Jól dolgozik a magyar fegyver. Vízgáz rakéták szállnak fel; emitt egy hatalmas fényerejű reflektor ontja sugarait.

Istenem, micsoda mesebeli álomkép . . . Tartalekaban vagyunk egy faluban. A csaták özöneben dicsőn hejyt álló tizenegyedik honvedezred végre hosszabb pihenőhez jutott. A jó fiúk végig hevernek az áldott anyaföldön; élvezik a rózsaszínű lapokat és készüli az irás haza. Haza . . .!

Hej, de sok minden kíváncsozik ki ilyenkor az erző, sokat verző magyar szivekből; de nem fér rá minden a kis papirosra; a többi a csillagok utján küldik haza.

— Edes anyam, lelkem, tegyen fehér gyöngyvirágot öreganyám kedves, talpas poharába; hadd álljon az asztalon; hanem sokára hazamegyek, de éhes vagyok jó szagára.

Mert itt minden olyan nehéz fenyűszagú. Fenyűkai vannak tele a hegyek, zöld fenyűből való a tempom, amelyikben a regiment-páter mészik neha, — fenyűből szurznak fejtek az elesett katonák sírjára. Minden fenyű es fenyű, — még a hős halotti koszorúja is zöld fenyűből való . . .

Csak a ver piros, amivel adózunk földanyáknak, amiért eddig táplált bennünket. Jól esnek látni, érezni egy kis fehérséget is már. (De nem havat; mert itt van még hóvön.)

Igaz! Ha nem lehetne addig tartogatni a gyöngyvirágot, akkor fehér ózai róza álljon, várjon az asztalon . . .

Legyenek csak türelemmel! majd hazakerülünk egyszer, valamikor . . .

Koperniczky Kornél.

A madarak és fák napjának jubileuma.

A madarak és fák napjának tizedik évfordulóját jelzi az 1915. ik év. Az Országos Állatvédő Egyesület, melynek kérelmére gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter 1906. ik évben a madarak és fák napját, mint évenként visszatérő iskolai

ünneppnapot az ország valamennyi népisoklájában rendszeresítette, igen nagy sulyt vet arra, hogy ezt a szép és minden vonatkozásában felkarolásra méltó intézményt tizéves fennállása alkalmából minél lelkesebb szel lemlen ünnepejék meg.

Az egyesület azért a legmelegebb kéréssel fordul az ország nagyérdemű és magasztos feladatának színvonalán álló tanítószagához, hogy célzatát rokonszenves odaadással támogassa.

Az egyesületnek tudomása van arról, hogy néptanítóink ezrei a harctéren ontják vérüket a hazáért, tudomása van arról, hogy családjaik ezrei a mindennapi élet számtalan nehézségei közben fájdalommal és aggodalommal élnek napjaikat, tudomása van arról, hogy az iskolai ifjúságnak egyrésze a gazdasági munkáknál segédkezik, számos iskola hadügyi okból vagy járványok miatt zárva van, de az egyesület mégis azt vallja, hogy a háború öidőkli zaja közben se feledkezzünk meg gyermekeinkről, ne fosszuk meg őket a madarak és fák örömnapjától és annak a gyermekek kedélyére való áldásos behatásától.

És ebből a szempontból kéri az Országos Állatvédő Egyesület az ország tanítószagát, hogy mindenütt, ahol lehetséges, minél nagyobb körültekintéssel és minden kinalkozó vagy igénybe vehető eszköz segítségével munkálkodjék azon, hogy a madarak és fák napját ez évben is az erkölcsileg és közgazdaságilag oly nagy jelentőségű intézmény szelleméhez hiven megünnepejék

Hívják össze a gyermekeket ott is, ahol ezidő szerint a tanítás szünetel, hogy a madarak és fák napját kirándulás keretében megtarthassák és így a tanítók és tanulók hosszas elválásával szemben ismét egy alkalom nyiljék, melyben a köztük való kapcsolat megújul és megerősödik.

Igy remélhető, hogy az 1914. évben hivatalosan ismert 7700 ünneplő iskola száma a madarak és fák napja fennállásának tizedik évében ezekkel fog emelkedni.

Tanítószagunk meleg büszkeséggel tekinthet ez intézménynek egyedül az ő közreműködésével elért csodás feivirágzására, melyhez hasonló a világ egyetlen egy államában sem találunk.

A világháboru krónikája.

Április 30.

A németek Oroszország északnyugati részében váratlanul előtörnek egész a Dünaburg-Libau környékéig mintegy száz kilométernyire a német határtól. — A Kárpátokban az Orava és Opor völgyében az oroszok újabb heves éjjeli támadásait visszaverjük. A nyugati harctéren a németek Dünkirchent bombázzák. A Champagneban és az Argonneokban a franciák támadása összeomlik. — A törökök a Kumkaleh környékén partaszállott ellenséget a kabatepei partszegletre szorították. Egy francia és két angol csatahajót megrognáltak. — Az osztrák-magyar főhadiszálláson lelkesen ünnepejték József főhercegnek, a népszerű hadtestparancsnoknak 25 éves katonai szolgálati jubileumát, mely a polgári lakosság körében is lelkes visszhangra talált mindenütt.

Május 1.

A Kárpátokban tüzérharcok folynak. Oroszországban az oroszok Savli mellett vereséget szenvednek s e várost felgyújtva visszavonulnak Métau irányában. A németek üldözés közben 1000 foglyot ejtenek, sok gépfegyvert s más hadianyagot zsákmányolnak. A nyugati harctéren Dünkirchent tovább bombázzák állítólag 38 cmes ágyúból és eddig ki nem derített pozíciókból. Az ágyúzás nagy rémületet kelt az angol partokon. — Az angolok és franciák partaszállási kísérleteit a törökök Szaroznál megihusítják. A török szultán ma kapta az ünnepléses szelamlikon a Ghazi (Győző) nevet. Német léghajók angol városok felett reptülnek, Ipvich és Bury Sh. Edmund városokra bombákat dobnak.

Május 2.

A Kárpátokban az oroszok az Orava és Oporvölgy között támadásokat kísérelnek meg, amelyeket azonban csapataink visszavernek. Ellentámadással elfoglaljuk az oroszok egyik támaszpontját Ostry mellett. Lengyelországban egyes szakaszok kiverjűk az orosz fedezékéből, ami jó előjelnek látszik a következőkre. Hindenburg csapatai elérik Mitaut s már a rigai kikötőt megrögzítik. — Flandriában a franciák Ippennél megkísérik az új német hadállások megrohanását, de teljesen sikertelenül, mert a németek oldalukba és hátukba tüzeltek. Az Argonneokban a németek több francia lövészárkot elfoglalnak. A törökök körül fogják a Kabatépénél megkezdett ellenséget. Az entente csapatai olasz jelentés szerint megkezdtek a visszavonulást az aegai szigetek mellett.

Május 3.

Nagy győzelem híre érkezik Nyugat-Galiciából, mely nagy lelkesedést kelt az országban. Mackensen vezénylete alatt az osztrak-magyar-német csapatok Gorlicenél Tarnov közelében sok helyen áttörték a hónapok óta megerősített orosz frontot s mindenütt benyomták. Az első előrenyomulás eredménye 8000 orosz fogly s nagy hadizsakmány. Az oroszok vad futással menekülnek üldöző seregeink elől, melyek atlépik Dunajecet. A győzelem kivívásánál jelen volt Frigyes főherceg is, a hadsereg főparancsnoka. A zsenialis támadás terve Conrad vezérkari főnökünk műve. Az Erdős-Kárpátokban is szorongatják az oroszokat. A németek Kalvaria és Skiernevice mellett verik meg az orosz s fejjebb már Kiga felé kergetik. Beccs, Berlin lobogódiszt ölt a jelentős győzelmek öröme. — A németek sikerrel operálnak Flandriában is, hol a francia balszárnyat visszavetik. Párisban nagy izgalom van Dünkirchen pusztulása miatt. — A törökök Kaukázusban visszaverik az orosz s. A Fekete tengeren visszazútik az orosz flottát, a Dardanellákban a török ágyúk megrongálnak egy nagy francia csatahajót és elsüllyesztenek egy tengeralattjárót. — A német tengeralattjárók az angol vizeken napról-napra nagy tevékenységet fejtenek ki. Napról-napra szaporodik az elsüllyedt angol hajók száma.

Május 4.

Tisza István miniszterelnök bejelenti az ülésező képviselőháznak a gorlicei győzelmet, amelynek eddigi eredménye 30 ezer orosz fogly, 22 ágyú, 64 géppuska, tömegtelen hadianyag. Seregeink feltartóztatlanul nyomulnak előre. A képviselőház Apponyi indítványára üdvözli a hadsereget és Beöthy elnök indítványára Öfelségéhez hódoló feliratot intéz. Az oroszok Délkelet Galiciából frontjukat visszavonták. A németek a mitai harcokban négyezer orosz foglyot ejtenek. A nyugati harcteren Flandriában sok községet elfoglalnak a németek, kik Dünkirchen bombázását is folytatják. A párisi lapok már erős szemrehányásokkal illetik a kormányt a könnyelmű, háborús vállalkozás miatt. A törökök a Dardanellák ostromának teljes meghiusultát jelentik, mert a támadók eddig huszezer embert veszítettek. Ali Burninal ismét meghiusítják a támadást. A török lövedékek felgyújtanak egy ellenséges szállítóhajót és oldalba lövik az Agamemnon angol páncéloszt. Az angol partok közelében egy német léghajó harcra keveredik egy tengeralattjáróval s azt ügyes bombavetéssel elsüllyeszti. A tegnapi napon a német tengeralattjárók ismét több ellenséges gőzöst küldenek a tenger fenekére. — Az osztrak-magyar repülőök Montenegró felett végzik munkájukat. — A magyar képviselőház az indemnitást tárgyalja.

Május 5.

Az oroszok a gorlicei győzelem hatása alatt megkezdik visszavonulásukat a Kárpátokból üldözötve a magyar csapatok által. Északra a Kárpátokból seregeink áttörnek az oroszok harmadik megerősített vonalát is, kik Vyszloka felé húzódnak vissza. Az oroszok vonala százhatvan kilométeres fronton van áttörve. A foglyok száma az üldözés folyamán egyre szaporodik. Ratko Dimitriev vezénylő orosz tábornok futásban

keres menedéket, mert a menekülő orosz hadak utjának egyrészt elvágják. Seregeink Nyugaton elérik Tarnovot, délen pedig Zmigrodot. — Északon a németek elvágják a libaui vasutat. Az oroszok Rigából Petrograd felé menekülnek. — A francia hadszínteren Ippennél az angolok egyre jobban visszaszorítottak. A nagy francia támadás Maas és Mosel között összeomlott. — A Dardanellákban Kabatépénél újra partraszállítási kísérletet tesznek a szövetségesek, melyet a törökök könnyen visszazútnak. — A japán-kínai konfliktus, mert Kína Japán feltételeit csak részben hajlandó elfogadni, elmérgesedett.

Különfélek.

— **A győzelem ünneplése.** A nyugat-galíciai ellenséges frontok e hó 4-én szövetséges csapataink által több helyen történt áttörése alkalmából Léva város lakossága és a városban állomásozó 77. gyalogezred együttesen, lelkesedéssel is, a legnagyobb örömmel ünnepelte meg vitéz katonáinknak fényes győzelmét. Szerdán, f. hó 5-én, a házakat fellobogózták; este 8 órákor az ezred zenekara egy század felbokrétázott katonának lampionos kísérete mellett a város főbb utcán diasztakarodót tartott. A merre a zenekar elvonult, az utcákat ezer-meg-ezernyi tömegekben lepte el a közönség, zajosán éljenezve a királyt, Vilmos császárt, a honvédeket, a közös hadsereget és melegen tüntetett a zenekar mellett is, amely körutjában először Balogh honvéd alezredesnek a Kavin-téren, azután pedig Spunár közhadsergebéli őrnagynak a Kossuth Lajos-téren levő lakása előtt szebbnél szebb és lelkesítő darabokat játszott. Amikor pedig a zenekar pihent, a közönség a himnuszot és Kossuth-nótát énekelte. A tüntetés olyan örömteljes és impozáns volt, hogy Léván ritkán láttunk hozzá hasonlót.

— **A tanév vége.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter f. hó 4-én rendeletet adott ki, amellyel megegyedi, hogy mindazokban a középiskolákban, amelyeknek szorgami ideje két hónapnál nagyobb meg rövidítést nem szenvedett, a folyó iskolaév az I.—VII. osztályokban a rendes tanulóira néve már május 22-én beárassék és a magánvizsgálatok is e hó hátralevő napjain megtartassanak. A szóbeli érettségi vizsgálatok elvben a rendes időben, június hó folyamán, a már kijelölt időben lesznek. A többi középfokú iskolára vonatkozóan (polgári és felső kereskedelmi iskolák, felsőbb leányiskolák, leánygimnáziumok, ovónölképzők, tanító- és tanítóképzők) a miniszter hasonlóképpen intézkedett s ugyaníly intézkedések megtételére az összes egyházi főbátóságokat is felhatalmazta.

— **A második hadikölesön.** A minisztérium elhatározta, hogy a második hadikölesőre vonatkozó aláírási felhívást már a legközelebbi napokban közzé fogja tenni. Az összes szakkörök alkalmasnak találják az időpontot és a pénzpárti helyzetet a második hadikölesőn kibocsátására. A második hadikölesőn úgy a kibocsátásra, mint évfolyama tekintetében teljesen megegyezik az első hadikölesőnél. A pénzügyminiszter azonban, engedve a szakkörökben esiránt megnyilvánult ohajnak, ez alkalommal 5 és fél százalékos jaradékkötvényt is fog aláírásra bocsátani, amelynek árfolyama előreláthatóan 91 korona körül fog mozogni. A hatodik moratórium-rendelet értelmében az egyébként moratórium alá eső betét a kibocsátásra kerülő új hadiköleső-kötvényekre történő befizetésre is igénybe lesznek majd vehetőek, a pénzügyminiszter azonban a hatodik moratórium-rendeletben e tekintetben ráruházott jog alapján úgy fog intézkedni, hogy ezek a betétek csak a jegyzés idejében fönálló összegük 25 százaléka, de legföllebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 20 százaléka erejéig lesznek igénybe vehetőek.

— **Fogadalmi ünnepek.** Garamszentbenedeken a szokásos kegyelettel f. hó 3-án tartották meg a vármegye fogadalmi ünne-

pét, amelyen a fogadalmi kápolnában Dodek János garamnémeti plébános lelkes és hazafias magyar szónoklatot mondott. Az ünnepség befejezése után a vármegye notabilitásai dr. Haiczl Kálmán, a vendégszerető garamszentbenedeki plébános asztalánál jöttek össze.

— **Közigazgatási bejárás.** A szítványölgyi helyierdekű vasútnak aranyosmarót—garamkóváciai vonalán fekvő Pető-telep-állomás kibővítésének közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszter rendeletére e hó 4-én eszközölték.

— **Jótékonyocélú hangverseny.** A Léván állomásozó 77. gyalogezred zenekara, — amint ezt már előzőleg is jeleztük, — f. hó 15-én, szombaton este, a városi színházteremben, a Vöröskereszt Egyesület javára hangversenyt rendez, amely iránt a közönség körében igen élénk az érdeklődés. A legszebb sikerrel kecsegtető hangversenynek műsora: I. Weber C. M.: *Megnyitózene* a Freisehüta c. operából. 2. Voikmann Róbert: *Magyar zeneválatokból*: I. tétel; A lovag, II. tétel; A harcok átja, 3. Puccini: *Fantázia a Madame Butterfly operából*. 4. Grieg Edvard: *Peer Gynt* zenekari suite, I. tétel: Regeli hangulat, II. Ase halála, III. Anitra tance. IV. Tam a hegyi király csarnokában, 5. Berlioz H.: *Magyar induló Faust alkárhuzásából*.

— **A polgári őrség,** amelynek parancsnoka Huberth Vilmos, helyettes parancsnoka pedig Kmoskó B. L. dr., — e hó 4-én tette le az esküt Horváth Gyula dr. rendőrkapitány kezeibe. Az őrség tagjainak száma nyolcvan. A parancsnokság által összeállított beosztás szerint az őrség tiszta, akik sárgaszöld színű karszalagot viselnek, — e hó 5-én kezdtek meg működésüket, amely alkalommal Blumenthal Jónás és Bányai Ferenc teljesítették először szolgálatot. Hisszük, hogy Léva város rendszertető és békés lakossága a polgári őrséget a rend és közbiztonság körüli kitéjtendő nehéz és felelősségteljes működésében hathatósan fogja támogatni.

— **A vetés.** A földmívelésügyi miniszter e napokban tette közzé második jelentését a mezőgazdaság helyzetéről. Ez az újabb beszámoló is nagyon kedvező. Az őszi buvazetés ugyanis legfontosabb busztermő vidékeken különösen jó, az őszi vetésterületéről pedig megismétli az április 10-iki első jelentésben foglaltakat, hogy tudniillik nemcsak megközelíti, hanem valószínűen el is éri azt a területet, amelyet normális években őszi gabonával be szoktak vetni. A tavaszi munka haladásáról, az árpa és a zab területéről is kedvező a jelentés.

— **A rokkantak gyámoltása.** A magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt Egylete megalakította a rokkant katonákat gyámoltó és elhelyező hivatalt azon célból, hogy a háboruban értünk harcolt és bármely oknál fogva rokkantakká vált katonákat rokkantságukat mérvőhöz képest a polgári társadalomban kenyérkeresethez juttassuk és megmentsük őket részint a koldusbotra jutástól, részint pedig attól, hogy a társadalom munkanélküli el-tartottjaivá váljanak. Éppen e célból azokat, kik bár kisebb mérvben is, de munkaképesek, mind-nem rendelkezésre álló eszköz-munkára akarják szorítani. Ezen nagy feladathoz azonban a nagyközönség erős támogatására van szükség. Hogy a hivatal feladatát megoldhassa, felkutatja és nyilván-tartani akarja az ország egész területén a rokkantakat és megkeresi a nagyközönséget, hogy bizottságon részükre állásokat, munkaal-kalmakat. Ezen feladat keresztülvitele céljából a Vöröskereszt intézkedett, hogy lehetőleg a megyei közigazgatási székhelyekkel párhuzamosan az egyletek keretén belül megyei és járási rokkantbizottságok alakuljanak, melynek tagjai önként jelentkező rokkant-gyámok lesznek, kik azután vállalkoznak arra, hogy az összeírást el-végzik, a munkaközvetítésben résztvevőnek és a hozzájuk beosztott rokkant feletti gyámügyi kötelességeiknek eleget tessék. Mint érteültünk, nálunk is megindult már az erre vonatkozó szervezés munkája.

Hivatalos közlemény.

2388—1915. számhoz.

Hirdetmény

A magánosok birtokában levő fémek- és fémkészletek az országos hadsegélyző bizottság „Fémet a hadseregnek” akciója előmozdítása érdekében a gyűjtést városunkban a helybeli rk. főgimnázium és állami tanítóképző intézet tanulói fogják házról házra járva eszközölni s folyó hó 13.-án (csütörtökön) befejezni.

A gyűjtés tárgyát képezik — a vas és acél kivételével — minden hazi, konyha és egyéb tárgyak, melyek vörösréz, sárgaréz, bronz, nikkel, cink, ónból és ólomból, vagy ezen fémek felhasználásával készültek; és ezen fémek maguk is u. m. sütők, lábasok, fazekak, tartányok, merő és más kanalak, szűrők, korsók, kannák, katlanok, mozsarak, mosó- és moszóedények, poharak, csészék, sulyok, sziták, vödörök, kádak, csövek, jég- és virágtartók, lakatok, kulcsok, kilincsek, ablakredőnyök, hamutartók, bográcsok, disszegek, butordiszek, szegek, játékok, lámpák, dísz-tárgyak, staniol, üveg és pipakupakok, ón- és ólomtartányok, ólomplombák stb. és mindezeknek törmelékei.

Felkérem a polgárságot, hogy a deak-ságot hazafias működésében támogatni sziveskedjék.

Léva, 1915. évi május hó 7.

A polgármester helyett:
ifj. Klain Odön,
főjegyző.

2633—1915. számhoz.

Hirdetmény.

Léva város területén lakó eskütszéki szolgálatra képesített férfiak 1916. évben ervennyel bírandó alapjstromának összeállítására megalkotott összeíró bizottság közzé teszi, hogy Léva r. t. város területén és a hozzátartozó Lászlóműve Génye és Szent-János pusztákon lakó minden férfi, aki magyar honos s f. 1915. esztendőben legalább 26.ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon irni és olvasni tud, aki legalább 20 korona egyenes állami adót koteles fizetni, amennyiben pedig előleges adómentességet élvez, 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy adózasra való tekintet nélkül: köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdatiszt, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a felsőbb művészeti, mas felsőbb szakiskolát elvégezte, végül, aki középiskolai záróvizsgát letette, az alapjstromba való felvétel végett az összeíró bizottság előtt Léva r. t. város tanácsstermében (I. emelet 15. szám) a kitűzött következő hatarnapok bármelyikén nevezetesen:

1915. évi május hó 21.-én d. u. 3—5 órakor,
" " " 22.-én d. e. 9—11 " "
" " " 25.-én d. u. 3—5 " "
személyesen vagy meghatalmazott által is megjelenhetik.

Léva, 1915. évi május hó 4.-én.

Bódogh Lajos,
polgármester

Nyilttér.

Az új hadikölcsönre

előjegyzéseket elfogad a

Lévai kereskedelmi bank r. t.

Bátorkodom a tisztelt vásárló közönség becses figyelmét felhívni, hogy tavaszi és nyári kelme szükségletét mielőbb beszerezni sziveskedjék, miután az árukészletek ezen idényre igen csekélyek.

Teljes mintagyűjteményem a legújabb szövésű ruhakelmékből „Gabardine” „Covert-Coat”, továbbá „Voile de Laine”, „Maintenon” selyem és divat vásznakból

GROTTE VILMOS cégnél

LÉVÁN, megtekinthető, aki egyszersmint részemre minden megbízást elfogad

Kiváló tisztelettel

SZÉNÁSI GYULA

BUDAPEST, Kristóf-tér.

Eladó trágya. Házvezetőnő

Nagyobb mennyiségű
lóistálló trágya eladó.
Bővebbet Leván Ladanyi-utca 7 szám.

vagy gazdasszonynak ajánkozik gyakorlati bíró 26 éves nő Lénárd Erzsébet Léva Kossuth u. 8.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33. **Léva n.** Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktáram céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiállítás van berendezve

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban Hopferr és Schrantz gözceplő készletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakba vágó gépet és géprészek
Világhírű RAPID lánczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.